

Brüssel, 28. september 2020
REV2 – asendab 25. septembri
2018. aasta teate (REV1)

TEADE SIDUSRÜHMADELE

ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE ELIST JA ELI ÕIGUSNORMID VÄETISTE VALDKONNAS

Alates 1. veebruarist 2020 on Ühendkuningriik Euroopa Liidust välja astunud ja temast on saanud kolmas riik¹. Väljaastumislepinguga² on ette nähtud üleminekuperiood, mis lõpeb 31. detsembril 2020. Kuni selle kuupäevani kohaldatakse ELi õigust täies ulatuses Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis³.

Üleminekuperioodi jooksul peavad EL ja Ühendkuningriik läbirääkimisi uue partnerluslepingu üle, millega nähakse eeskätt ette vabakaubanduspiirkond. Ei ole aga kindel, kas uus partnerlusleping sõlmitakse ja jõustub üleminekuperioodi lõpus. Igal juhul hakkavad uuel lepingul põhineva suhte korral turulepääsu tingimused olema väga erinevad sellest, kuidas Ühendkuningriik osaleb siseturul,⁴ ELi tolliliidus ning käibemaksu- ja aktsiisivaldkonnas.

Seetõttu tuletatakse kõigile huvitatud isikutele ja eeskätt ettevõtjatele meelde, milline on õiguslik olukord pärast üleminekuperioodi lõppu (osa A allpool). Lisaks selgitatakse käesolevas teates väljaastumislepingu teatavaid asjakohaseid väljaastumisega seotud sätteid (osa B allpool) ning õigusnorme, mida kohaldatakse Põhja-Irimaal pärast üleminekuperioodi lõppu (osa C allpool).

Soovitused sidusrühmadele

Et tulla toime käesolevas teates kirjeldatud tagajärgedega, soovitatakse sidusrühmadel eelkõige:

- ¹ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.
- ² Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping (ELT L 29, 31.1.2020, lk 7) (edaspidi „väljaastumisleping“).
- ³ Võttes arvesse teatavaid väljaastumislepingu artiklis 127 sätestatud erandeid, mis ei ole käesoleva teate kontekstis asjakohased.
- ⁴ Eelkõige ei ole vabakaubanduslepinguga ette nähtud (kaupade ja teenuste valdkonnas) selliseid siseturu põhimõtteid nagu vastastikune tunnustamine, päritoluriigi põhimõte ja ühtlustamine. Samuti ei kõrvalda vabakaubandusleping tolliformaalsusi ja -kontrolle, sealhulgas neid, mis puudutavad kaupade päritolu ja nende valmistamiseks kasutatud sisendeid, ega impordi- ja ekspordikeeldusid ja -piiranguid.

- tagada, et nõutavad katsed tehakse laboratooriumides, mille liikmesriik on heaks kiitnud;
- tagada, et ettevõtjad täidavad oma kohustusi, ja kohandada vajaduse korral toodete märkeid ja märgistust.

NB!

Käesolevas teates ei käsitleta liikmesriigi õigusnormide alusel turule lastud väetisetooteid.

Samuti ei käsitleta selles teates

- ELi üldist kemikaaliõigust (nt REACH);
- ELi sektoripõhist kemikaaliõigust (nt ELi eeskirjad taimekaitsevahendite kohta);
- ELi jäätmeõigust.

Nende aspektide kohta on avaldatud muud teated⁵.

A. ÕIGUSLIK OLUKORD PÄRAST ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPPU

Pärast üleminekuperioodi lõppu ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes⁶ enam Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 2003/2003 väetiste kohta⁷. Sellel on eelkõige alljärgnevad tagajärjed.

1. ETTEVÕTJATE KOHUSTUSED

Määruse (EÜ) nr 2003/2003 artikli 2 punkti x kohaselt käsitatakse tootjana EÜ väetise⁸ turuleviimise eest vastutavat isikut⁹. See mõiste hõlmab mitte ainult valmistajat, vaid ka importijat¹⁰.

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_et

⁶ Määruse (EÜ) nr 2003/2003 kohaldatavuse kohta Põhja-Iirimaa suhtes vt käesoleva teate osa C.

⁷ ELT L 304, 21.11.2003, lk 1. Määrus (EÜ) nr 2003/2003 tunnistatakse alates 16. juulist 2022 kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrusega (EL) 2019/1009, millega kehtestatakse ELi väetisetoodete turul kättesaadavaks tegemise nõuded (ELT L 170, 25.6.2019, lk 1). Määruse (EL) 2019/1009 artiklis 52 on sätestatud, et tooteid, mis on lastud EÜ väetistena turule enne 16. juulit 2022, võib pärast seda kuupäeva endiselt turul kättesaadavaks teha.

⁸ EÜ väetisena käsitatakse määruses (EÜ) nr 2003/2003 loetletud liikidesse kuuluvaid ja kõnealuse määruse nõuetele vastavaid väetisi.

Määrust (EL) 2019/1009 kohaldatakse „ELi väetisetoote“ suhtes, mis on väetisetoode, millel on turul kättesaadavaks tegemise ajal CE-märgis (vt artikli 2 punkt 2).

⁹ Seevastu ei peeta määruse (EÜ) nr 2003/2003 artikli 2 punkti x kohaselt tootjaks väetise edasimüüjat, kes ei muuda väetise karakteristikuid.

Vastavalt määruse (EÜ) nr 2003/2003 artiklile 4 peab väetise tootja asuma liidus ja vastutama EÜ väetise vastavuse eest kõnealusele määrusele. Ühtlasi vastutab tootja selle eest, et EÜ väetise puhul kasutatakse identifitseerimismärgiseid (määruse (EÜ) nr 2003/2003 artikkel 7), et oleks tagatud jälgitavus (määruse (EÜ) nr 2003/2003 artikkel 8) ja et oleksid täidetud erieeskirjad suure lämmastikisisaldusega ammooniumnitraatväetiste kohta (määruse (EÜ) nr 2003/2003 artiklid 26 ja 27). Pärast üleminekuperioodi lõppu ei käsitata Ühendkuningriigis asuvat tootjat enam ELis asuva ettevõtjana. Selle tulemusena muutub ELis asuv ettevõtja, kes viib Ühendkuningriigist pärit EÜ väetise ELi turule ja keda seni käsitleti edasimüüjana, selle toote puhul ELi importijaks. See tähendab, et ta peab täitma tootja kohustusi, millele on osutatud eespool.

2. MÄRGISTAMINE JA MÄRKED

Määruse (EÜ) nr 2003/2003 artikli 9 lõike 1 punkti a üheteistkümnenda taande kohaselt peavad väetise pakenditel, etikettidel ja saatedokumentidel olema tootja nimi või ärinimi ja aadress.

Kui tootja asus enne üleminekuperioodi lõppu Ühendkuningriigis, tuleb tootja märkeid pakenditel, etikettidel ja saatedokumentidel vastavalt muuta.

3. HEAKSKIIDETUD LABORATOORIUMID

Määruse (EÜ) nr 2003/2003 artikli 27 kohaselt peab tootja tagama, et turuleviidud suure lämmastikisisaldusega ammooniumnitraatväetis on läbinud määruse III lisa 2., 3. (meetod 1, punkt 3) ja 4. jaos kirjeldatud detonatsioonikindluse katse. Katse peab tegema üks määruse artikli 30 lõikes 1 osutatud heakskiidetud laboratooriumidest¹¹.

Tootjad peavad esitama katsetulemused asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele vähemalt 5 päeva enne väetise turuleviimist või, impordi korral, vähemalt 5 päeva enne väetise saabumist ELi piirile.

Suure lämmastikisisaldusega ammooniumnitraatväetiste puhul, mis on viidud turule pärast üleminekuperioodi lõppu, peab määruse (EÜ) nr 2003/2003 artiklis 27 nõutud detonatsioonikindluse katse olema teinud liikmesriigi heakskiidetud laboratoorium¹².

¹⁰ Määruse (EL) 2019/1009 artikli 2 punktides 11–15 on esitatud eraldi määratlused iga ettevõtja kohta (tootja, volitatud esindaja, importija ja levitaja) ning artiklites 6–12 on sätestatud nende kohustused.

¹¹ Heakskiidetud laboratooriumide nimekiri on avaldatud siin: http://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/legislation_et

¹² Määruses (EL) 2019/1009 on heakskiidetud laboratooriumide süsteem asendatud vastavushindamismenetlustega, mis eeldavad mõnel juhul teavitatud asutuste sekkumist (vt artiklid 13–18, 20–36 ja IV lisa).

B. VÄLJAASTUMISLEPINGU ASJAKOHASED VÄLJAASTUMISEGA SEOTUD SÄTTED

Väljaastumislepingu artikli 41 lõikes 1 on sätestatud, et enne üleminekuperioodi lõppu seaduslikult ELi või Ühendkuningriigi turule lastud olemasolevaid ja selgelt tuvastatavaid kaupu võib ELi või Ühendkuningriigi turul jätkuvalt kättesaadavaks teha ja need võivad kõnealuse kahe turu vahel ringelda, kuni need jõuavad lõppkasutajani.

Kui ettevõtja tugineb sellele sättele, on tal kohustus mis tahes asjaomase dokumendi abil tõendada, et kaup lasti ELi või Ühendkuningriigi turule enne üleminekuperioodi lõppu¹³.

Nimetatud sätte kohaldamisel tähendab „turule laskmine“ kauba esmakordset tasu eest või tasuta tarnimist turule kaubandustegevuse käigus kas turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks¹⁴. „Kauba tarnimine selle turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks“ tähendab, et „olemasolevast ja selgelt tuvastatavast kaubast saab pärast tootmisfaasi kahe või enama juriidilise või füüsilise isiku vahel sõlmitava sellise kirjaliku või suulise kokkuleppe ese, millega antakse üle asjaomase kauba omandiõigus, mõni muu asjaõigus või valdus, või sellise pakkumise ese, millega tehakse juriidilis(t)ele või füüsilis(t)ele isiku(te)le ettepanek taoline kokkulepe sõlmida“¹⁵.

Näide: EÜ väetist, mida Ühendkuningriigis asuv tootja müüb Ühendkuningriigis asuvalle hulgimüüjale enne üleminekuperioodi lõppu, võib siiski ELi edasi müüa ilma vajaduseta uute katsete, etikettide või märgete järele.

Et saada lisateavet turule laskmise mõiste ja turule laskmise tõendamise kohta, vt palun 13. märtsi 2020. aasta teadet „Teade sidusrühmadele – Ühendkuningriigi väljaastumine ja ELi normid tööstustoodete valdkonnas“¹⁶.

C. ÕIGUSNORMID, MIDA KOHALDATAKSE PÕHJA-IIRIMAAL PÄRAST ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPPU

Pärast üleminekuperioodi lõppu kohaldatakse Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll¹⁷. Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll kohaldamisele annab perioodiliselt nõusoleku Põhja-Iirimaa assamblee, kusjuures protokoll esialgse kohaldamise periood kestab neli aastat pärast üleminekuperioodi lõppu¹⁸.

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll kohaselt kohaldatakse teatavaid ELi õiguse sätteid seoses Põhja-Iirimaa ja Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis. Lisaks on EL ja Ühendkuningriik Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis kokku leppinud, et selles

¹³ Väljaastumislepingu artikkel 42.

¹⁴ Väljaastumislepingu artikli 40 punktid a ja b.

¹⁵ Väljaastumislepingu artikli 40 punkt c.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/notice_to_stakeholders_industrial_products.pdf.

¹⁷ Väljaastumislepingu artikkel 185.

¹⁸ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll artikkel 18.

ulatuses, milles ELi õigusnorme kohaldatakse seoses Põhja-Iirimaaga Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis, koheldakse Põhja-Iirimaad, nagu see oleks liikmesriik¹⁹.

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis on sätestatud, et seoses Põhja-Iirimaaga kohaldatakse määrust (EÜ) nr 2003/2003 Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis²⁰.

See tähendab, et kui käesoleva teate osades A ja B viidatakse ELile, käsitatakse seda viitena, mis hõlmab Põhja-Iirimaad, ning kui viidatakse Ühendkuningriigile, käsitatakse seda viitena üksnes Suurbritanniale.

Täpsemalt tähendab see muu hulgas järgmist:

- väetise, mis on kooskõlas määrusega (EÜ) nr 2003/2003, võib Põhja-Iirimaal EÜ väetisena turule viia;
- Põhja-Iirimaal toodetud ja ELi tarnitud EÜ väetis ei ole imporditud toode;
- Suurbritanniast Põhja-Iirimaale tarnitud EÜ väetis on imporditud toode;
- liikmesriigi heakskiidetud laboratooriumi väljastatud katseprotokollid kehtivad Põhja-Iirimaal;
- katseprotokollid, mille on väljastanud Suurbritannias asuv Ühendkuningriigi heakskiidetud laboratoorium, Põhja-Iirimaal ei kehti; Põhja-Iirimaal asuv laboratoorium võib aga teatavatel tingimustel jätkata katseprotokollide väljastamist (vt allpool);
- ELi väetisetoodete puhul, mis lastakse turule alates 16. juulist 2022 vastavalt määrusele (EL) 2019/1009:
 - sertifikaadid, mille teavitatud asutus on väljastanud ELis, kehtivad Põhja-Iirimaal;
 - sertifikaadid, mille vastavushindamisasutus on väljastanud Suurbritannias, Põhja-Iirimaal ei kehti; Põhja-Iirimaal asuv vastavushindamisasutus saab aga teatavatel tingimustel (vt allpool) väljastada sertifikaate teavitatud asutusena.

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis on aga seoses Põhja-Iirimaaga välistatud Ühendkuningriigi võimalus

- osaleda liidu otsuste ettevalmistamises ja tegemises²¹;

¹⁹ Väljaastumislepingu artikli 7 lõige 1 koostoimes Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikli 13 lõikega 1.

²⁰ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikli 5 lõige 4 ja sama protokollis 2. lisa 23. jaotis. Määruse (EL) 2019/1009 artikli 51 kohaselt tunnistatakse määrus (EÜ) nr 2003/2003 alates 16. juulist 2022 kehtetuks ja viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena määrusele (EL) 2019/1009. Alates sellest kuupäevast tuleks kooskõlas Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikli 13 lõikega 3 käsitada viiteid määrusele (EÜ) nr 2003/2003 viidetena määrusele (EL) 2019/1009.

- algatada vastuväite-, kaitsemeetmete või vahekohtumenetlust, kui kõnealune menetlus on seotud ELi liikmesriikide kehtestatud tehniliste normide või standarditega või nende antud või läbiviidud hinnangute, registreeringute, sertifikaatide, heakskiitmiste ja lubadega;²²
- tugineda päritoluriigi põhimõttele või vastastikusele tunnustamisele toodete puhul, mis on seaduslikult Põhja-Iirimaa turule lastud, või Ühendkuningriigis asutatud asutuste väljastatud sertifikaatide või muude toimingute puhul²³.

Täpsemalt tähendab viimane punkt muu hulgas järgmist:

- katseprotokollid, mille on väljastanud Põhja-Irimaal asuv Ühendkuningriigi heakskiidetud laboratoorium, kehtivad üksnes Põhja-Irimaal. Need protokollid ELis ei kehti²⁴.
- ELi väetisetoodete puhul, mis lastakse turule alates 16. juulist 2022 vastavalt määrusele (EL) 2019/1009: vastavussertifikaadid, mille on väljastanud Põhja-Irimaal asuvad teavitatud asutused, kehtivad üksnes Põhja-Irimaal. Need sertifikaadid ELis ei kehti²⁵. Kui ELi väetisetooted on sertifitseerinud Põhja-Irimaal asuv teavitatud asutus, tuleb lisada CE-vastavusmärgisele tähis „UK(NI)“²⁶. See erimärgis võimaldab tuvastada ELi väetisetooteid, mida võib seaduslikult turule lasta Põhja-Irimaal, aga mitte ELis.

Üldteave väetiste kohta on esitatud [kemikaalidega seotud õigusakte](https://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/legislation_en) käsitleval komisjoni veebilehel (https://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/legislation_en). Vajaduse korral lisatakse kõnealusele lehele täiendavat teavet.

EUROOPA KOMISJON

Siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEdede peadirektoraat

²¹ Kui on vaja teavet vahetada või üksteisega nõu pidada, tehakse seda Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikli 15 kohaselt moodustatud ühises nõuandetöörühmas.

²² Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikli 7 lõike 3 viies lõik.

²³ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikli 7 lõike 3 esimene lõik.

²⁴ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikli 7 lõike 3 neljas lõik.

²⁵ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikli 7 lõike 3 neljas lõik.

²⁶ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikli 7 lõike 3 neljas lõik.